

ΙΕΡΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΟΥ

ὑπὸ τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ. ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Κ. Ι. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΤΑΜΙΑΣ

Χ. ΠΑΠΑΔΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

Διδάκτωρ τῆς Θεολ. Διευθυντῆς Γραφείων Ἱ. Μητροπόλεως

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ προπληρωτέα.

Διὰ τὸ Ἑσωτερικὸν Δρ. 6. Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν Φρ. χρ. 7

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκλογαὶ ἐκ τῶν ἔργων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. — Περί Ἱερουσλήμ. — Τὸ γενικὸν ἔλεος τοῦ Θεοῦ. — Αἱ ἡμέραι τῶν νεκρῶν. — Λειτουργικά. — Ἡ ἐκκλησία τοῦ ἑλληνικοῦ Βασιλείου. — Τα ἀνάκτορα τοῦ Ναβουχοδονόσορος. — Ἀνάλεκτα. — Ὁ περί ἐνοριῶν νόμος. — Εἰδήσεις.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΚΛΟΓΑΙ

ΕΞ ΑΡΧΑΙΟΥ ΑΝΕΚΔΟΤΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ

Ἐν ᾧ περί τὰς ἐρμηνευτικὰς σειρὰς τῶν πατέρων καὶ ἐκκλ. συγγραφέων πλεῖστοι ἔχουσιν ἀσχοληθῆ καὶ διὰ τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν τὰ πλεῖστα τῶν ζητημάτων τῶν συνδεομένων πρὸς αὐτὰς διαλευκάνει, περί τὰς ἠθικὰς καὶ δογματικὰς σειρὰς ἔχουσιν ὀλίγοι ἀσχοληθῆ, πλεῖστα δὲ ζητήματα πρὸς αὐτὰς συνδεόμενα μένουσιν ἔτι ἀλυτα. Αἱ ἐσχάτως γενόμεναι ἐργασίαι ὑπὸ τῶν Leopold Cohn, Loofs, Holl, Elter, Haidacher καὶ ἄλλων διελεύκανον πλεῖ-

στα ζητήματα συνδεόμενα πρὸς τὰς ἠθικὰς καὶ δογματικὰς ἀνθολογίας χωρὶς ὅμως νὰ λύσῃσι τελικῶς πολλὰ τῶν ζητημάτων τούτων. Ἐντεῦθεν ἡ περί τὰς ἠθικὰς καὶ δογματικὰς ἀνθολογίας ἀσχολία καὶ ἡ ἐκδοσις τῶν ἀνεκδότην ἐκ τούτων πρέπει νὰ θεωρῇται ἀντικείμενον ἄξιον σπουδῆς καὶ μελέτης.

Ἐν τινι χειρογράφῳ τοῦ 17 αἰῶνος, ἀντιγραφέντι ἐξ ἀρχαιοτέρου κατὰ πολὺ τούτου καὶ ἀνήκοντί ποτε, ὥς δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τινος σημειώσεως ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ «τῆς κυρίας Χωζοβιότισσας ἐν Ἀμοργῷ» τῇ ἐν Ἀμοργῷ ἱερᾷ Μονῇ τῆς Παναγίας τῆς Χωζοβιωτίσσης, εὑρον μεταξὺ ἄλλων ἔργων καὶ ἐκλογὰς ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου καὶ ἄλλων πατέρων. Αἱ ἐκλογαὶ αὗται καταλαμβάνουσι τὰ φύλλα 65α — 120α καὶ φέρουσι τὰς ἀκολουθοῦντας ἐπιγραφάς: «Ἐκλογαὶ διαφόρων βιβλίων τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου κεφάλαια ρ'» (Φύλ. 65α — 104α) «Ἔτερα κεφάλαια ρ' τοῦ ἐν ἁγίοις Πα-

τρος ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου» ¹⁾ (Φύλ. 104β—114β) καὶ «Λόγοι ψυχωφελείς ἐν ἐπιτόμῳ ἐκ τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ ἄλλων τιῶν διαφόρων πονημάτων (Φύλ. 115α—120α) ²⁾

Θεωρῶν τὰς ἐκλογὰς ταύτας ἀρκούντως ἀρχαίας καὶ δυναμένας νὰ διαφωτίσωσιν ὅπως δῆποτε τὸ ζήτημα τῆς ἀρχῆς τῶν ἡλικῶν σειρῶν, ἥτις πάντως πρέπει νὰ ζητηθῇ, ὡς νομίζω, εἰς τὰς ἀπλὰς σειράς, τὰς περιεχούσας ἐκλογὰς ἐκ τῶν ἔργων ἐνδὲς μόνον Πατρός, ἐνόμισα καλὸν νὰ ἐκδώσω ταύτας ³⁾ τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον διὰ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν καὶ αἱ περὶ τῶν ἐκλογῶν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐργασίαι, εἰς ἃς ἀπὸ τινος ὁ Haidacher μάλιστα ἀσχολεῖται, διευκολύνονται καὶ αἱ περὶ τῶν ἔργων τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τῆς γνησιότητος αὐτῶν ἔρευναι ἐπιστηρίζονται καὶ προάγονται.

Νομίζων δὲ ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τῶν σειρῶν τούτων ἀποτελεῖ ἐν τῶν τερπνοτέρων καὶ ἐποικοδομητικωτέρων ἀναγνωσμάτων ἐθεώρησα καλὸν νὰ δημοσιεύσω ταύτας καὶ ἐν τῷ Ἰερῷ Συνδέσμῳ ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι αὐταὶ ἀπλήστως θέλουσιν ἀναγνωσθῇ καὶ μεγάλως τοὺς ἀναγνώστας ἐποικοδομήσει.

Κ. Ι. Δυοβουνιώτης

Ἐκλογὴ διαφόρων βιβλίων τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Κεφάλαια ρ'.

Κεφάλαιον α'.

ὦ ἄνθρωπε μὴ λυποῦ ἐν τῇ διανοίᾳ σου θεωρῶν τοὺς φιληθόνους καὶ τρυφητὰς τὰ ἡδέα ἀφρόβως ἐπιτελοῦντας· τὸ γὰρ ἄνθος αὐτῶν δυσωδίας μεμέστωται, τὸ δὲ τῶν φιλαρέτων ἄν-

θος ἐν φωτὶ διαλάμπων εὐωδίας πεπλήρωται. Ἐπίμενε γοῦν τῇ ἀρετῇ, ἀγαπητέ, ἵνα καὶ μετὰ τῶν τὰς ὑγρὰς καὶ διαλελυμένας ἀποκρουομένων ἡδονὰς θαυμασθῇ.

Κεφάλαιον β'.

Ὅταν θεάσῃ σώματα δι' ἐπιμελείας λάμποντα πρὸς ἔρωτα αἰσχρόν, μὴ θαύμαζε ἐπὶ τούτοις, μηδὲ ἐξαπατάτω ἡ τοῦ σώματος χρεία, ἢ μετ' ὀλίγον εἰς κόνιν καταλύουσα, ἀλλὰ ψάλλε μετὰ στεναγμοῦ ἐν σεαυτῷ λέγων· μνήσθητι, Κύριε, ὅτι χοῦς ἐσμεν· ἄνθρωπος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ. Παρακάλει τὸν Θεὸν ἐντόνως, ὅπως χαρίσῃται σοι πνεῦμα σωφροσύνης τελείας.

Κεφάλαιον γ'.

Μακάριος ὁ αἰὶ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὴν μνήμην τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ μετὰ φόβου καὶ ἀγάπης ἐν προσευχῇ παριστάμενος τῷ Κυρίῳ καὶ μακάριος ὁ τὰς θλίψεις ὑπομένων εὐχαρίστως· στεφανωθήσεται γὰρ ὁ τοιοῦτος ὁμολογητῆς γενόμενος ἐν Κυρίῳ.

Κεφάλαιον δ'.

Ἵπακοὴν ἔχε, ἀγαπητέ, κατὰ πάντα ἐν Κυρίῳ, ὅπως ἰδὼν ὁ Κύριος τὸ ἀνυπερήφανον καὶ τὸ τῆς καρδίας σου ταπεινὸν ὑψώσῃ σε. Φύλαττε δὲ τοὺς λόγους αὐτοῦ ἕως τέλους. Μὴ παρίδῃς ῥῆσιν στόματος αὐτοῦ, ἀλλὰ πάντα πρόσεχε μετ' ἀκριβείας.

Κεφάλαιον ε'.

Ἐὰν ἴδῃς τοὺς ἐν ἀφοβίᾳ Θεοῦ διάγοντας παχεῖς καὶ ὑγιεῖς τῷ σώματι, μὴ ζήλου τὰ ἔργα αὐτῶν. Τί γὰρ βέλτιον τρυφᾷ ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς σαρκὸς ποιεῖν καὶ στερηθῆναι τῆς αἰωνίου ζωῆς ἢ στενωθῆναι πρὸς ὀλίγον καὶ ἐκφυγεῖν τῆς αἰωνίου κρίσεως καὶ τοῦ βρυγμοῦ τῶν ὀδόντων καὶ ἀπολαβεῖν αἰώνιον ζωὴν;

Κεφάλαιον ς'.

Τίμα τὸν Θεὸν ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, ὅπως

(1) Αἱ ἐκλογαὶ δὲν εἶνε μόνον ἐκ τοῦ Χρυσοστόμου.

(2) Ἐν τῷ ἡμετέρῳ χειρογράφῳ ἐκ τῶν ἐκλογῶν τούτων περιέχονται δυστυχῶς μό οὐκ εἴκοσι καὶ μία ἀποτόμῳ τοῦ ἀντιγραφῆως διακόψαντος τὴν ἀντιγραφὴν.

(3) Τὰ πολλαπλὰ σφάλματα τοῦ χειρογράφου διώρθωσα ἅντε παραθέσεως κάτωθεν τῶν ἐσφαλμένων γραφῶν.

ἀξίωση σε τιμῆς τῶν ἀγίων. Πρόσφερε αὐτῷ χρυσίον καὶ ἀργύριον. Ἐὰν ἴδῃς γυμνόν, περίβαλε. Εἰ δὲ οὐχ ὑπάρχει σοι, ἀντὶ τοῦ χρυσίου καὶ ἀργυρίου τὰ τιμιώτατα, πίστιν, ἀγάπην, ἐγκράτειαν, ὑπομονήν, ταπεινοφροσύνην, μακροθυμίαν. Ἀπέχον ἀπὸ καταλαλιᾶς. Τήρει τοὺς ὀφθαλμούς σου τοῦ μὴ ἰδεῖν ματαιότητα καὶ μὴ ποιεῖν ἄδικον, τοὺς πόδας σου ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς. Παρακάλει ὀλιγωροῦντας. Συμπάθησον ἀσθενοῦντας. Δός ποτήριον ψυχροῦ διψῶντι. Δός κλάσμα ἄρτου πεινῶντι. Ἐξ ὧν ἔχεις καὶ ἐξ ὧν ὁ Θεὸς ἐχαρίσατό σοι· καὶ γὰρ τὰ δύο λεπτὰ τῆς χήρας οὐκ ἀπεβάλετο ὁ Χριστός.

Κεφάλαιον ζ'.

Τὸν Θεὸν φοβοῦ καὶ ὁ φόβος αὐτοῦ συντηρήσει σε. Τήρησον τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ ὁδηγήσουσιν εἰς εὐθείας ὁδοὺς. Αὐθάδεια δὲ ἢ λοιμότης ἢ βασκανία ἢ ὑπερηφάνεια καὶ τὰ ὅμοια τούτων μηδὲν ἀυλιζέσθω ἐν σοί, μηδὲ λαιμαργία ἢ αἰσχροτύτης ἢ μωρολογία ἢ εὐτραπελία ἢ τι τῶν ἀπηγορευμένων· πᾶς γὰρ ὁ ἐν τούτοις περιπατῶν τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας πεπλάνηται συντρίβων ἑαυτὸν ἐν ταῖς ἀνοδίαις, ὁ δὲ περιπατῶν ἐν τῇ ὁδῷ τῇ εὐθείᾳ προάξει αὐτὸν εἰς τὰς οὐρανίους μονάς.

Κεφάλαιον η'.

Τί κέρδος ἔχει ὁ κόσμος, ἀγαπητοί, ἢ τί ἀγαθὸν παρέχει τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; Ἐλαβέ τις γυναῖκα; Ἀρχὴ μερίμνης. Ἐγέννησεν υἱόν; Φροντὶς ἑτέρα. Ἐτέχθη ἄλλος; Περισσότερα ἢ μέριμνα. Ἀπέθανεν ὁ εἷς υἱός; κατέλιπε τοῖς γεννήσασιν αὐτόν μέγα πένθος. Ἐὰν δὲ ὁ ζῶν ἀποβῇ κακός, ὀδυνᾷται περὶ αὐτοῦ πλεῖον μᾶλλον ἢ περὶ τοῦ τεθνεώτος. Ὅταν δὲ ἔλθῃ τῷ ἀνδρὶ ἡ ὥρα τοῦ θανάτου αὐτοῦ, χειρὸν λυπεῖται ὑπὲρ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἢ ὅτι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατέλιπε χήραν, τὰ δὲ τέκνα ὀρφανά. Εἰ δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ πρὸ τούτου τελευτᾷ, πάλιν περισσότερα λύπη προστεθῆσεται τῷ ἀνδρὶ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδὲν καλὸν ἔχει ὁ βίος.

Κεφάλαιον θ'.

Τὸν Θεὸν φοβοῦ, ἀγαπητέ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τήρει καὶ ὄψῃ τοὺς ἐξουθενοῦντάς σε ὀπίσω σου ἐν τάχει, κἂν μὴ ᾧδε, ἀλλ' ἐκεῖ. Τήρησον δὲ τὴν ἀγάπην, ὥσπερ κόρας ὀμμάτων. Φῶς καὶ ζωὴ ἐστὶν ἐν τῇ ἀγάπῃ, τήρησον ταύτην. Χαρά ἐστὶ πᾶσι τοῖς ἀντεχομένοις αὐτῆς. Κτῆμά ἐστὶ θεϊκόν, ἀγγελικὴ ἐστὶν ἀξία. Ἐὰν ἀγαπήσῃς αὐτήν, ἐνοικήσει ἐν σοὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ.

Κεφάλαιον ι'.

Τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν εἰπόντος· οὐκ ἐπιорκήσεις, ἀποδώσεις δὲ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου, ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· μὴ ὀμῶσαι ὅλως μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἐστὶ, μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμώσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχαν λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι, ἔστω δὲ ὑμῶν ὁ λόγος ναί, ναὶ καὶ οὐ, οὐ, τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, πῶς ἡμεῖς τολμῶμεν παραβαίνειν τὰς ἐντολὰς τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς;

Κεφάλαιον ια'.

Τὸ στόμα ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε πρὸς δοξολογίαν ἑαυτοῦ, καὶ σὺ τοῦτο πιχρίας ἐνέπλησας; Παῦσε λοιπόν, ὦ ἄνθρωπε, μήποτε αὐτὸς ὁ λόγος, ὃν καταφρονεῖς, φλόξ γένηται ἐν τῷ στόματί σου καταφλέγουσα τὴν γλῶσσαν. Εἰ γὰρ ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον ποιήσας μάχην εἰρήνης δὲ γενομένης αἰσχύνεται εἰς πρόσωπον αὐτοῦ ἔλθεῖν, πῶς σὺ σήμερον ἐν τῷ κόσμῳ ἰστάμενος καὶ αὔριον τῷ βήματι αὐτοῦ μέλλων παρίστασθαι τολμᾷς τοιαῦτα φθέγγεσθαι καὶ οὐ φοβεῖ ὁμνύων τὸ ὄνομα αὐτοῦ, μήποτε καταβῇ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ καταφάγηταί σε ἐν τῷ ἀνοίγειν σου τὸ στόμα κατὰ τοῦ παντοκράτορος καὶ οὐ δέδοικας οὐδὲ φοβεῖ, ἄθλιε καὶ ταλαίπωρε;

Κεφάλαιον ιβ'.

Τίς οὐ μακαρίσει τὸν ὀρθῶς καὶ εὐαρέστως βιοῦντα διὰ τὰ ὑποκείμενα ἄπειρα καὶ ἄμετρα ἀγαθὰ; Καὶ τίς οὐ πενήσει τὸν ἀμελῶς βιοῦν-

τα καὶ διὰ οἰκτρὸν πρᾶγμα καὶ μικρὰν ἡδονὴν ἔξωθεν ὄντα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν;

Κεφάλαιον ιγ'.

Ὅταν πεινάσῃ τὸ σῶμα καὶ τὴν τροφὴν ἀπαιτῇ, ἐνθυμήθητι, καὶ ἡ ψυχὴ τὴν ἰδίαν χρειαὴν ζητεῖ. Καὶ ὥσπερ τὸ σῶμα, ἐὰν μὴ μεταλάβῃ ἄρτου, ζῆσαι οὐ δύναται, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ, ἐὰν μὴ μεταλαμβάνῃ τῆς πνευματικῆς σοφίας, νεκρὰ ἐστίν. Καὶ γὰρ διπλοῦς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος· καὶ διὰ τοῦτο ἔλεγεν ὁ Σωτὴρ, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος. Σὺ οὖν, ὡς καλὸς οἰκονόμος, δὸς τὰ τῆς ψυχῆς βρώματα τῇ ψυχῇ καὶ τὰ τοῦ σώματος τῷ σώματι· μὴ μόνον τὸ σῶμά σου θρέψῃς, τὴν δὲ ψυχὴν σου ἀφίσῃς ἔρημον λιμώττουσαν. Μὴ οὖν ἐάσῃς σου τὴν ψυχὴν νεκρωθῆναι, ἀλλὰ θρέψον αὐτὴν ἐν λόγοις Θεοῦ, ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἀνογνώσμασι τῶν θείων Γραφῶν, ἐν νηστεύαις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν προσευχαῖς, ἐν δάκρυσι καὶ ἐλπίδι καὶ μελέτῃ τῶν θείων Γραφῶν καὶ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. Ταῦτά ἐστι τροφή καὶ ζωὴ τῆς ψυχῆς.

Κεφάλαιον ιδ'.

Μακάριος ὁ πολλοὺς εὐ πένητας ποιῶν· πολλοὺς γὰρ εὐρίσκει συνηγόρους κρινόμενος. Μακάριος ὁ εἰς πάντα τὰ καλὰ βιαζόμενος, ὅτι βιασταὶ ἀρπάζουσι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Κεφάλαιον ιε'.

Ὁ μεμαθηκὼς πᾶσαν Γραφὴν καὶ παρορῶν τὰς ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ δαρήσεται πολλά, ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα Κυρίου, οὗτος τέλειος ἀνὴρ λογισθήσεται. Καὶ τίς ὁ τέλειος ἀνὴρ; Ὁ ἀγαπῶν τὸν Κύριον ἐν ἀληθείᾳ καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ ὡς ἑαυτόν.

Κεφάλαιον ις'.

Ἀρχὴ ἀγαθῆς πολιτείας δάκρυα ἐν προσευχῇ, τὸ δὲ ἀκροᾶσθαι θείων Γραφῶν φρονήσεως διακαίας. Μυρία δὲ βιβλία εἰς ἄφρονας ἀνθρώπους οὐδὲν ἡγοῦνται. Καὶ τίς ἄφρων; Ἀλλ' ἡ ὁ καταφρονῶν τοῦ φόβου Κυρίου. Καρδιά δὲ

σοφοῦ δέξεται ἐντολὰς. Ὁν γὰρ τρόπον ἐν καύματι ἀνδρὶ ὁδοιπόρῳ ποτήριον ψυχροῦ, οὕτω θεοὶ λόγοι δροσίζουσι ψυχὴν ἀνθρώπου.

Κεφάλαιον ιζ'.

Εἰσιόντες ἡμεῖς εἰς οἶκον Θεοῦ μὴ μεταωρισθῶμεν, ἀλλὰ σχολαζέτω ὁ ἔσω ἡμῶν ἄνθρωπος εἰς προσευχήν. Προσευχόμενοι δὲ εἰπώμεν τὸ πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, μήποτε ἄλλῳ τινὶ ἐκταράξωσιν οἱ λογισμοὶ τὴν διάνοιαν ἡμῶν. Ἰστάμενος δὲ ἐν προσευχῇ γινῶθι τίνι παρίστασαι καὶ ἔστω ἡ ψυχὴ σου καὶ ἡ καρδιά σου ὅλη πρὸς αὐτόν. Μὴ καυχῶ τὰ εἰς αὐρίον· οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται ἡ ἐπιούσα. Μὴ ποίῃ κακὰ καὶ οὐ μὴ σε καταλάβῃ κακόν.

Κεφάλαιον ιη'.

Ἐὰν πνεῦμα ἀκηδίας ἐπέλθῃ ἐπὶ σέ, οἶκόν σου μὴ ἀφίσῃς, ἀλλὰ διὰ τῆς ὑπομονῆς ἀντίστα πρὸς αὐτήν, μὴ σὲ πείσῃ ὁ λογισμὸς λέγων, ἔξελθε ἀπὸ τοῦ τόπου εἰς τόπον. Ἐὰν γὰρ συγκατάθῃ τούτῳ τῷ λογισμῷ, οὐ καρτερήσεις ποτέ.

Κεφάλαιον ιθ'.

Μακαρία ἡ ψυχὴ ἡ δουλεύσασα τῷ Κυρίῳ ἐν ἀληθείᾳ, ὅτι εὐρήσει ἔσχατα τὴν ἀνάπαυσιν αὐτῆς παρὰ Κυρίου. Τίττει ἀμέλεια μικρὰ ἁμαρτίαν μεγάλην καὶ μικρὰ νῆψις ἀποστρέφει πολλὴν ζημίαν. Κρεῖσσον ἐσθίειν καὶ εὐχαριστεῖν τῷ Κυρίῳ ἢ νηστεῖν καὶ κατακρίνειν τοὺς ἐσθιόντας.

Κεφάλαιον κ'.

Φύλασσε σφόδρα τὸ μὴ σκανδαλίσαι τινὰ καὶ οὐ μὴ ἀφορισθῆς ἐκ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν μετὰ τῶν ποιούντων τὰ σκάνδαλα. Ἐὰν κακοπαθῇ ὁ ἀδελφός σου, συγχοπίασον αὐτῷ, ἵνα ἀξιωθῇ ἀκοῦσαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου ἐποίησας, ἐμοὶ ἐποίησας.

(Ἐπεταὶ συνέχεια).

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

(Ἐξ ἀρχαίας εἰκόνης)

ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ

Μυστηριακή βάση της 'Ιερωσύνης.

Ἄλλ' ἰσχυρίσθησαν, ὡς γνωστόν, οἱ Διαμαρτυρόμενοι ὅτι οἱ Ἀπόστολοι εἶχον καὶ μετέδιδον τὴν 'Ιερωσύνην ἄνευ μυστηρίου· ἡ δὲ τῶν χειρῶν ἐπίθεσις, κατ' αὐτούς, ἦτο ἀπλή τις τελετὴ διορισμοῦ εἰς τι ἐκκλησιαστικὸν ὑποῦργημα. Καὶ ὅτι μὲν ἡ ἐπίθεσις τῶν χειρῶν δὲν ἦτο ἀπλή τελετή, ἀλλὰ χειροτονία, ἐν τῇ ἐννοίᾳ ἐπικλήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ μετὰδόσεως τῆς χάριτος αὐτοῦ, διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς 'Ιερωσύνης, ὑπεδείχθη ἤδη, διὰ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων. Ὅμως οἱ Διαμαρτυρόμενοι, ἀρνούμενοι τὴν 'Ιερωσύνην ὡς μυστήριον, ἀρρήκτως συνδεδεμένον μετὰ τῆς ποιμαντικῆς διακονίας, παραδέχονται τὴν λεγομένην καθολικὴν ἢ πνευματικὴν 'Ιερωσύνην. Πρὸς τοῦτο παρατρέχοντες τὸ ὅτι ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ, ἐν ᾗ βεβαίως ὑπῆρχεν αὐτοῦπαρκτος ἱεραρχία, ὁ Μωϋσῆς ἐκάλεσε τοὺς 'Ισραηλίτας «ἅγιος ἐκλεκτός, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον» (Ἐξόδ. 19,5.6) ὑποδεικνύουσι χωρία τινὰ τῆς Κ. Διαθήκης, ἐν ᾗ ἀδιαφόρως καὶ ἀδιαιρέτως πάντες οἱ πιστοὶ καλοῦνται ἱερεῖς καὶ βασιλεῖς ἅγιοι, ἀπαρνησάμενοι τὸν κόσμον καὶ ἀφιερῶσαντες ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ.

Ἡ μετὰ προσοχῆς καὶ ἄνευ προκαταλήψεως μελέτη τῶν χωρίων τούτων δύναται ν' ἀποδείξῃ ὡς ἀναντίρρητον τὴν διδασκαλίαν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, καθ' ἣν εἰς πάντας τοὺς πιστοὺς καθόλου μεταδίδεται ἡ αὐτὴ θεία χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καθιέρουσα μὲν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἀναγεννώσα δὲ διὰ τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ, καθιστῶσα, τέλος, πάντας τοὺς προσερχομένους εἰς τὸν Θεόν, διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετόχους τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ αὐτοῦ ἔργου, ὡς κλητοὺς ἁγίους (Ρωμ. 1,7 Ἀ' Κορ. 1,2) καὶ ἱερεῖς, ὀφείλοντας νὰ προσφέρωσιν ἑαυτοὺς θυσίαν ζῶσαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ (Ρωμ. 12,1) καὶ συνενοῦσα πάντας ἐν τῷ ἐνὶ αὐτοῦ σώματι, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς κλάδους ἁγίου ρίζης, ἁγίας (Ρωμ. 11,16) ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ παραστῆσαι ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη αὐτῶν ὅπλα δικαιοσύνης (Ρωμ. 6,13) ὡς βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸν περιούσιον τοῦ Κυρίου, ἐξαγγέλλοντα τὰς ἀρετὰς τοῦ ἐκ σκότους αὐτὸν καλέσαντος εἰς τὸ θυμαστόν φῶς

(Ἀ' Πέτρ. 2,9.10). Ἐν ταύτῃ τῇ ἐννοίᾳ τῆς πνευματικῆς 'Ιερωσύνης πᾶς πιστὸς μετέχει αὐτῆς (Π. 78,784), ἀπαρνούμενος τὸν κόσμον, ἀποθηνήσκων διὰ τὴν ἁμαρτίαν καὶ παριστῶν τὸ σῶμα αὐτοῦ θυσίαν ζῶσαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, λογικὴν λατρείαν προσφέρων ἑαυτόν, μὴ συτχηματιζόμενος τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφούμενος τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς αὐτοῦ εἰς τὸ δοκιμάζειν τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον (Ρωμ. 12,1). Ταῦτα πάντα κατορθοῦνται διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἥτις ἡ αὐτὴ παρέχεται εἰς πάντας τοὺς πιστοὺς, καί, κατ' ἀκολουθίαν, ἡ πνευματικὴ 'Ιερωσύνη εἶνε προσωπικὴ, περιοριζομένη ἐν τῷ ἰδίῳ ἐνὸς ἐκάστου τῶν πιστῶν ναφ' τοῦ ἁγίου Πνεύματος, εἶνε ὁ ἀναγκαῖος ὅρος πρὸς τὴν μετὰ τὴν ἀναγέννησιν περαιτέρω ἠθικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τελειότητα, πρὸς τὸ εἶναι αὐτὸν ἅγιον καὶ ἄμωμον (Ἐφεσ. 1,4). Ἡ ἐπίτευξις τῆς ἁγιότητος ταύτης, ἐπιτελεῖται τῇ συνεργίᾳ τῆς θείας χάριτος, διὰ τῆς προσωπικῆς ἠθικῆς ἐνεργείας ἐνὸς ἐκάστου τῶν πιστῶν, τὴν δὲ δύναμιν πρὸς τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν παρέχει ἡ πνευματικὴ 'Ιερωσύνη.

Πρὸς μετὰδοσιν ὅμως αὐτῆς καὶ ἄμεσον δημιουργικὴν ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἁμαρτωλῷ ἀνθρώπῳ ἀπαιτεῖται, κατὰ τὸν Γρηγόριον Θεολόγον, «τὸ χοῖτμα τῆς 'Ιερωσύνης καὶ τελειώσεως» (Π. 35,733), τὸ ἰδιαιτέρον τῆς 'Ιερωσύνης μυστήριον, δι' οὗ ὠρισμένα τῆς ἐκκλησίας μέλη λαμβάνουσι τὴν χάριν καὶ τὸ δικαίωμα τῆς μετὰδόσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος· διότι τὸ μυστήριον τελεῖται μόνον διὰ μυστηρίου. Ἄνευ τοῦ μυστηρίου τούτου τῆς 'Ιερωσύνης αὕτη ὡς ποιμαντικὴ διακονία δὲν δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ τὸν δι' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἰδρῦθη σκοπόν, ἥτοι τὴν ἀναγέννησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἠθικὴν αὐτῶν τελείωσιν, «δι' αὐτῆς γὰρ, λέγουσιν οἱ Πατέρες τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀναγεννώμεθα καὶ τῶν θείων μετέχομεν μυστηρίων, ὧν ἄνευ τῶν οὐρανίων οὐχ οἶόν τε μετασχεῖν γερῶν, κατὰ τοὺς ἄψευδεῖς τῆς ἀληθείας χρησμούς» (Π. 78,493. 62,456). Διότι ἀληθῶς, ὡς παρετήρησεν ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης, «τοσούτων ὄντων δυσχερεῶν καὶ κινδύνων τίς μὴ τῷ θεῷ πνεύματι τὴν ψυχὴν φωτισθεὶς ἐπαρκέσαι δυνήσεται»; (Π. 78,1228). Οὐδεὶς, δηλονότι, τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ αὐτῇ πρὸς τοὺς λοιποὺς διατελῶν οἰκτρᾷ ἡθικῇ καταστάσει δύναται ν' ἀναλάβῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν τοι-

αὐτὴν τῆς ποιμαντικῆς διακονίας ἀποστολὴν καὶ νὰ ἔχη πεποιθήσιν περὶ τῆς ἐπιτεύξεως αὐτῆς, διότι «μὴ τοι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα»; (Ματθ. 7,16). Ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα ὅταν τις ἀναλαμβάνῃ τὴν τοιαύτην διακονίαν διὰ τῆς θείας χάριτος ἐξ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἔχων πεποιθήσιν ὅτι αἱ μὲν προσωπικαὶ αὐτοῦ ἐλλείψεις ἀποβλέπουσιν αὐτὸν προσωπικῶς, ὅτι δὲ αὐταὶ οὐδαμῶς δύνανται νὰ κωλύσωσι τὴν μετάδοσιν τῆς θείας χάριτος καὶ τὴν ἀναγέννησιν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Ἀπ. Παῦλος ἔλεγε περὶ ἑαυτοῦ «χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι» (Α' Κορ. 25,6), ὅπερ πολλῶ μᾶλλον δύναται νὰ εἴπῃ πᾶς συνήθης ἄνθρωπος, ἀναδεχόμενος τὴν θείαν τῆς Ἱερωσύνης διακονίαν μετὰ τῆς ἀκραδάντου πεποιθήσεως, ὅτι ἡ οὐσία αὐτῆς, δι' ἧς ἐπιτελεῖται τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀναγέννησις, ἐξαρκᾶται ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ θείας τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης χάριτος, ἔργον δὲ προσωπικὸν αὐτοῦ εἶνε τῶν ἀνθρώπων ἡ χειραγώγησις πρὸς ἠθικὴν τελειώσιν. Πρὸς τοιαύτην χειραγώγησιν ἀπαιτεῖται ἵνα ἔχη τὴν προσήκουσαν ἐπιτηδειότητα καὶ ἱκανότητα ἵνα μὴ ἀποβῇ πηχθητικὸν ὄργανον καὶ κύμβαλον ἀλαλάζον, ἀλλὰ τέλειος καὶ ἀληθὴς ἱερεὺς καὶ ποιμὴν, δυνάμενος οὐ μόνον ν' ἀναγεννήτῃ καὶ ἀγιάσῃ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς ἐπ' αὐτῶν ἐπιδράσῃ.

Οἱ ἀρνούμενοι τὴν μυστηριακὴν βάσιν τῆς Ἱερωσύνης ἀπέληξαν εἰς τὴν γνώμην ὅτι εἶνε ἀδύνατος τῶν ἀνθρώπων ἡ τελειώσις καὶ ματαία πᾶσα πρὸς μεταβολὴν τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν ἐνέργεια, ἄλλαις λέξεσιν ἀδύνατος ἡ ἀναγέννησις. Τοιαύτη ὅμως γνώμη ἀντιβαίνει πρὸς αὐτὴν τὴν οὐσίαν τοῦ χριστιανισμοῦ, οὕτινος θεμελιώδης ἀρχὴ εἶνε ἡ ἀναγέννησις· διότι ἄνευ αὐτῆς ἀδύνατος ὅλως εἶνε τῶν ἀνθρώπων ἡ σωτηρία καὶ ἡ ἐπίτευξις τοῦ σκοποῦ τοῦ χριστιανισμοῦ. «Εἴ τις ἴεν Χριστῷ καινὴ κτίσις» (Β'. Κορ. 5,17). Οὗτος εἶνε ὁ σκοπὸς τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ Ἱερωσύνη ἐπιδιώκει τὸ ἀποθέσθαι τοὺς εἰς Χριστὸν προσερχομένους ἀνθρώπους τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, ἀνανεοῦσθαι τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς αὐτῶν καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι ἀληθείας (Ἐφεσ. 4,22.23). Τὴν τοιαύτην τῶν ἀνθρώπων ἀνακαίνισιν δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ μόνῃ ἡ ἐκκλησία διὰ τῶν ἰδίων πρὸς τοῦτο ἐχόντων διακονίαν λειτουργῶν αὐτῆς ἱερέων

καὶ ποιμένων, οἵτινες δυνάμει τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης κέκτῃνται τὰ μέσα τῆς θείας χάριτος καὶ τὴν δυνάμιν αὐτῆς πρὸς κατόρθωσιν τοιοῦτου ὑψίστου ἔργου. «Οὔτοι γὰρ ἡμῖν εἰσιν, λέγει ὁ ἄγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος, οὔτοι οἱ τὰς μυστικὰς πιστευθέντες ὠδῖνας καὶ τὸν διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐπιτραπέντες τόκον. Διὰ τούτων ἐνδυνάμεθα τὸν Χριστὸν καὶ συνθαρπτόμεθα τῷ Υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μέλη γινόμεθα τῆς μακαρίας ἐκείνης κεφαλῆς» (Π. 48, 643). Ταῦτα ἀδύνατον νὰ ἐπιτελέσωσιν ἄνθρωποι μὴ ἔχοντες τὴν ἐκ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης θείαν δυνάμιν. Πρὸς ἀμφιβάλλοντα περὶ τοιοῦτου μυστηρίου λέγει ὁ αὐτὸς Πατὴρ τῆς ἐκκλησίας «Οὐκ οἶδας τί ἐστὶν ἱερεὺς; Ἄγγελος Κυρίου ἐστί. Μὴ γὰρ τὰ ἑαυτοῦ λέγει; Εἰ καταφρονεῖς αὐτοῦ οὐκ αὐτοῦ καταφρονεῖς, ἀλλὰ τοῦ χειροτονήσαντο; αὐτὸν Θεοῦ. Καὶ πόθεν δῆλον, ὅτι ὁ Θεὸς ἐχειροτόνησεν αὐτόν φησιν; Οὐκοῦν εἰμὴ ταύτην ἔχεις τὴν ὑπόληψιν, ἡ ἐλπίς σου κεκένωται. Εἰ γὰρ μὴδὲν ἐνεργεῖ ὁ Θεὸς δι' αὐτοῦ, οὔτε λουτρὸν ἔχεις οὔτε μυστηρίων μετέχεις, οὔτε εὐλογιῶν ἀπολαύεις, οὐκ ἄρα χριστιανὸς εἶ» (Π. 62,610). Καὶ λίαν εὐλόγως· διότι ἐν τῇ ἱερατικῇ καὶ ποιμαντικῇ διακονίᾳ δὲν πρόκειται περὶ συνήθους ἠθικῆς ἢ παιδαγωγικῆς δράσεως, ἀλλὰ περὶ ριζικῆς καὶ πραγματικῆς ἀναπλάσεως, ἐπιτελουμένης ὑπὸ τοῦ ἱερέως οὐχὶ ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ (Πράξ. 3,12), ἀλλὰ τῇ θείᾳ, ἐν αὐτῷ ἐνοικίῳσῃ χάριτι καὶ ἐξουσίᾳ, ἣν ὁ Σωτὴρ παρέσχε τοῖς Ἀποστόλοις καὶ τοῖς διδόχοις αὐτῶν ἱερεῦσι. «Πᾶσαν τὴν κρίσιν λέγει ὁ αὐτὸς διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας, ἔδωκεν ὁ Πατὴρ τῷ Υἱῷ, ὁρῶ δὲ πᾶσαν αὐτὴν τούτους (τοὺς ἱερεῖς) ἐγχειρισθέντας ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ. Ὡς περὶ γὰρ εἰς οὐρανὸν ἤδη μετατεθέντες καὶ τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν ὑπερβάντες καὶ τῶν ἡμετέρων ἀπαλλαγέντες παθῶν οὕτως εἰς ταύτην ἤχθησαν τὴν ἀρχὴν» (Π. 48,643). Συνωδὰ τῇ ἐξουσίᾳ, ἣν παρέχει αὐτοῖς ὁ Κύριος πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος αὐτοῦ, τῆς ἐκκλησίας (Β'. Κορ. 13,10 — 18) τολμῶσιν οἱ ἱερεῖς ν' ἀναλάβωσι τὴν μεγάλην αὐτῶν ἀποστολήν, «Πῶς δὲ κηρύξωσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; μὴ πάντες Ἀπόστολοι, μὴ πάντες Προφῆται, μὴ πάντες Διδάσκαλοι;» (Ρωμ. 10,15. Α'. Κορ. 12,29).

Εἶνε λοιπὸν ἡ Ἱερωσύνη, ὡς ποιμαντικὴ διακονία, κατ' ἐξοχὴν ἐκκλησιαστικὴ διακονία, παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀμέσως, διὰ μυστηρίου, προσερχομένη καὶ δι-

δομένη εἰς τοὺς καλουμένους ὑπ' αὐτοῦ· διότι, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, «οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλ' ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ» (Ἐφεσ. 4,4-5). Εἶνε δὲ ἀναγκαῖα ἡ διακονία αὕτη, ἐπειδὴ κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡ πνευματικὴ ἀναγέννησις καὶ ἡ ἠθικὴ τῶν ἀνθρώπων τελείωσις δύνανται νὰ ἐπιτελεσθῶσι μόνον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, «ὁ μένων ἐν ἑμοὶ οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἑμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. Ἐὰν μὴ τις μεῖνῃ ἐν ἑμοὶ ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλήμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς πῦρ βάλλεται καὶ καίεται» (Ἰωάν. 15,5.6). Ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ Σωτῆρος καταφθίναται τοῦτο μὲν ὅτι ἡ Ἱερωσύνη εἶνε ἀναγκαῖα, τοῦτο δὲ ὅτι τὸ ἔργον αὐτῆς ἐνεργεῖται μόνον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, διότι μόνον οἱ ἱερεῖς δύνανται νὰ προσάγωσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἄμεσον σύνδεσμον πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, «ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβασζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν, ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἐκάστου μέρους, τὴν αὐξήσιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ» (Ἐφεσ. 4,16). Κατὰ ταῦτα ἡ Ἱερωσύνη ἔχει μυστηριακὴν βᾶσιν, «διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου ἱερέων βλέπομεν χορούς, διδασκάλων ἔχομεν τάγματα . . . εἰμὴ πνεῦμα ἦν ἅγιον, ποιμένες καὶ διδάσκαλοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐκ ἂν ἦσαν» (Π. 48,643) λέγει ὁ ἱερεὺς Χρυσόστομος. Κατὰ τινὰ δ' ἐννοίαν πρὸς τοὺς ἀρνούμενους τὴν θεοσύστατον διὰ μυστηρίου βᾶσιν τῆς Ἱερωσύνης δυνάμεθα μετ' αὐτοῦ νὰ εἰπώμεν «Ἀπαγε τῆς μακρίας! μακρία γὰρ περιφανὴς ὑπεροχὴ τῆς τοσαύτης ἀρχῆς, ἥς ἄνευ οὔτε σωτηρία ἐστὶν ἡμῖν, οὔτε τῶν ἐπηγγελμένων ἐστὶ τυχεῖν ἀγαθῶν . . . Ταῦτα δι' ἐτέρου μὲν οὐδενός, μόνον δὲ διὰ τῶν ἁγίων ἐκείνων ἐπιτελεῖται χειρῶν, τῶν τοῦ ἱερέως λέγω» (Π. 50,458. 464).

Ἀρχιμ. Χρυσ. Α. Παπαδόπουλος

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΛΕΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Τὸ τέλος τῆς πρώτης ἀποσαφήσεως.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Συμφώνως πρὸς τὸ «ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ Εὐαγγελίόν μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ» τοῦ ἀμέσως ἀνωτέρω παρκατε-

θέντος χωρίου (Ρωμ. Β', 6 — 16) ἀποκλειστικῶς ἐξαρτῶ τὴν σωτηρίαν πάσης ψυχῆς, ἐκ τῆς πίστεως πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν ὡς σαφῶς καταφθίναται εἰς τὴν σελ. 177 στίχ. 1 — 13 τῆς «Ζωῆς». Δὲν εἶναι δὲ ἡ συμπάθειά μου, πρὸς τοὺς ἐν τῷ Ἀδῇ ἡ ἀγαποῦσά με εἰς τὴν περὶ γενικοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ πίστιν μου, ὡς λέγει τοῦ ὁ σεβασμιώτατος, ἀλλὰ πρὸς τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Κ. Διαθήκης καὶ ἡ συναισθανομένη τὴν ἀξίαν τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ ὁρθῶς πιστεύουσα καρδία μου.

Πιστεύω καὶ ἀγαπῶ τὸν Χριστόν, καὶ ἐν τῇ γενικότητι τοῦ ἐλέους τοῦ πρὸς τοὺς ἀξίους αὐτοῦ (τοῦ ἐλέους τοῦ) ἐννοῶ καὶ βλέπω αὐτὸν ἐν τῷ πνεύματί μου «τῶν ὅλων Κύριον», τὸ ἀπάγασμα τοῦ Πατρὸς, τὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ποιητήν, τὸν σύμπαντος τοῦ κόσμου ἐξουσιάζοντα (Ἐβρ. κεφ. Α' στίχ. 1—4).

Διὰ τῆς διδασκαλίας δὲ ταύτης τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, (τῆς διδασκαλίας δηλ. τῶν κορυφίων Πέτρου καὶ Παύλου), διαλύεται ἡ ἰουδαϊκὴ πλάνη, καθ' ἣν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ὑπῆρχε μόνον διὰ τοὺς Ἰουδαίους, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι ἀνεξαίρετως ἐφέροντο εἰς τὴν ἀπώλειαν. Ὁ εἰρημένος π. χ. Κορνήλιος, διότι δὲν ἦτο περιτετμημένος, ἐθεωρεῖτο ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον προωρισμένος, ὁ δὲ κακοῦργος Φχρισταῖος, ὁ ἀλαζὼν καὶ τετυφωμένος, ὁ ἐν κρυπτῷ πᾶν φαῦλον καὶ ἀνόσιον διαπραττων ὡς ὁ θεὸς Παῦλος καταγγέλλει ἐν αὐτῇ τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ κεφ. Β' 17—29, ὁ τοιοῦτος Φχρισταῖος ἢ γενικώτερον ὁ Ἰουδαῖος, ὡς ἀπὸ Ἀβραάμ καταγόμενος, ἐθεωρεῖτο τῆς αἰωνίου ζωῆς ἄξιος!!! Ἀκριβῶς ὅπως σήμερον χριστιανοὶ τινες, καίπερ δουλεύοντες εἰς τὰ πάθη τῆς ἀμαρτίας τῆς ψυχικῆς καὶ σωματικῆς, ὅπως οἱ εἰδωλολάτραι τῶν ὁποίων τὴν ἀνηθικότητα πληρέστατα χαρακτηρίζει ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ρωμ. ἐπιστολῇ κεφ. Α' 22—32, καίπερ ὄντες, ὡς ὁ αὐτὸς Παῦλος λέγει περὶ τῶν ψευδοχριστιανῶν ἐν τῇ Β' πρὸς Τιμόθ. Γ' 1—9 φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, υπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι . . .» νομίζουσιν ἐν τούτοις ἑαυτοὺς σεσωσμένους, ὅλον δὲ τὸν κόσμον εἰς τὴν παντελῆ ἀπώλειαν προωρισμένον.

Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι καθαρὸς ἰουδαϊσμός. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν χριστιανὸν νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὴν δι-
καιοδοσίαν τοῦ Αὐτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ
χριστιανὸς ὀφείλει νὰ εὐχῇται ὑπὲρ τοῦ σύμπαντος
κόσμου. Πῶς δὲ ἡ πρόνοια τοῦ Αὐτρωτοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ἡ ταῦτ' ἐπεὶ τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, δια-
τίθησι τὰ κατὰ τὸν κόσμον τοῦτον, καὶ πῶς θὰ
κρίνῃ αὐτὸν μετὰ τὸ ἔλεός του χωρὶς νὰ προσβληθῇ ἡ
δικαιοσύνη του, ὁ περιωρισμένον τὸν νοῦν ἔχων ἄν-
θρωπος εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποσπῇ καὶ ρητῶς
ἐπ' αὐτοῦ νὰ ἀποφνηθῇ. Τῷ εἶναι ἀρκετὸν νὰ φρον-
τίζῃ περὶ τῆς σωτηρίας ἐκείνου καὶ μετὰ ὅλας τὰς
δυνάμεις του περὶ πάντων ἐκείνων μετὰ τῶν ὁποίων
ὁπωσδήποτε εἰς ἐπικοινωνίαν ἔρχεται, καὶ νὰ αὐτο-
μελετᾶται καθ' ἑκάστην στιγμὴν μὴ κατὰ τὸν νό-
μον τοῦ Χριστοῦ δὲν ζῇ, μὴ παρέλκει νὰ φροντίσῃ
περὶ τῆς ἐπιτροφῆς εἰς τὸν Χριστὸν πάσης ψυχῆς
πλησιαζούσης αὐτόν. Ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἀ-
γχιᾶ καὶ νὰ εὐχῇται, ὥς ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία ἐν
τῇ ἐπισήμῳ αὐτῆς λατρείᾳ εὐχεται, γενικῶς «ὑπὲρ
εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου» καὶ εἰδικῶς ὑπὲρ
τῆς εὐσταθείας (ἐν τῇ πίστει) τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ
ἐκκλησιῶν, ἐκ τῆς ὁποίας εὐσταθείας καὶ τῆς ἐνό-
τητος θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ τοῦ σύμπαντος κόσμου ἐπι-
στροφή καὶ ὑποταγὴ εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ὁ χριστιαν-
ὸς ὀφείλει νὰ λέγῃ μετὰ τοῦ Παύλου «Οὐ γὰρ ἐστὶ
διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνου. Ὁ γὰρ αὐτὸς
Κύριος πάντων πλουτῶν, εἰς πάντας τοὺς ἐπικα-
λουμένους αὐτόν. «Πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄ-
νομα τοῦ Κυρίου σωθήσεται». Πῶς οὖν ἐπικαλέ-
σονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; Πῶς δὲ πιστεύσου-
σιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; Πῶς δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κη-
ρύσσοντος; Πῶς δὲ κηρύξουσιν, ἐάν μὴ ἀποσταλῶ-
σιν; (Πρὸς Ρωμ. ΙΑ' 12—15). Τώρα διατὶ παν-
ταχοῦ εἰσέτι δὲν ἐκηρύχθη τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ πῶς
θὰ κριθῶσιν οἱ μὴ ἀκούσαντες καὶ μὴ εἰς Χριστὸν
πιστεύσαντες ἐπὶ τῆς γῆς, ἀγαθοὶ δὲ καὶ εὐσεβεῖς
ὑπάρχοντες, καὶ κατὰ τὸν ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῶν
ἠθικὸν νόμον ζήσαντες, ὥς ὁ Κορνήλιος τοῦ δεκάτου
κεφαλ. τῶν Πράξεων, τοῦτο μόνος ὁ Θεὸς οἶδεν, εἰς
τοῦ ὁποίου τὸ ἔλεος ὑπάγονται καθ' ὃ ἀνεπτύξα-
μεν. Εἰς τὰ ὅσα τῆς ψυχῆς τοῦ χριστιανοῦ πρέπει
διαρκῶς καὶ ἀδιαλείπτως νὰ περιβομβῶσιν οἱ τὸν
ἰουδαϊκὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὸν ἐκ τούτου τύπον κατα-
δικάζοντες λόγοι τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ, οἱ διὰ
τοῦ στόματος τοῦ θείου Παύλου ἐν τῷ κόσμῳ ἀντι-

χίσαντες καὶ τὴν πλάνην διαλύσαντες. «Ἴδε σὺ
Ἰουδαῖος (ἂν ἀναγινώσκωμεν δι' ἡμᾶς αὐτοὺς «Χρι-
στιανός») ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ νόμῳ καὶ
κυχᾶσαι ἐν Θεῷ, καὶ γινώσκεις τὸ θέλημά, καὶ
δικιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νό-
μου, πέποιθās τε σεαυτὸν εἶναι ὁδηγὸν τυφλῶν . . .
. . . οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδά-
σκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις; ὁ λέγων
μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴ-
δωλα, ἱεροσυλεῖς; ὁ ἐν νόμῳ κυχᾶσαι, διὰ τῆς
παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις; «τὸ
γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς
ἔθνεσι», καθὼς γέγραπται. Περιτομὴ μὲν γὰρ (βά-
πτισμα μὲν γὰρ) ὠφελεῖ, ἐάν νόμον πράσσης, ἐάν
δὲ παραβάτης νόμου ᾖ, ἡ περιτομὴ σου (τὸ βάπτι-
σμά σου) ἀκροβυστία γέγονεν. Ἐάν οὖν ἡ ἀκροβυ-
στία τὰ δικιώματα τοῦ νόμου φυλάσῃ, οὐχὶ ἡ ἀ-
κροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; καὶ
κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία, τὸν νόμον τελοῦσα
σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην
νόμου» (Ρωμ. Β' 17—27).

Πᾶς Κορνήλιος τοῦ ἐν τῷ σκότει τῆς ἀγνοίας
τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀληθείας διατελοῦντος κόσμου, ἐάν
τοιούτο, ἀπὸ τοῦ Ἀδελ. μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶ-
νος ὑπῆρξεν ἡ ὑπάρξις, θὰ κρίνῃ τὸν βεπτισθέντα
μὲν χριστιανόν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἀμαρτίαν δουλεύοντα,
ὥς δουλεύουσιν οἱ ἄσυνετοι εἰδωλολάτραι (Ρωμ. Α'
22—32) καὶ οἱ ψευδοχριστιανοὶ οἱ εἰς πᾶσαν ἀνο-
μίαν ἐκπεπτωκότες καὶ ἐν αὐτῇ μένοντες (Β' πρὸς
Τιμόθεον Γ' 1—9).

Εἶναι φανερὰ ἡ ἀπειλὴ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τῶν
ἀπιστούντων εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Σωτῆρος, τοῦ
διὰ τόσων θυμῶν πληροφορουμένου. «Οὐκί σοι
Χοραζίν, οὐκί σοι Βηθθαϊδᾶ. . . ὅτι ἀνεκτότερον
ἔσται Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί». Ἡ
αὕτη ἀπειλὴ κατὰ τῶν ψευδοχριστιανῶν, καὶ
κατὰ πάντων τῶν ἐν τῷ Χριστιανικῷ μὲν κόσμῳ
γεννηθέντων καὶ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ βεπτι-
σθέντων, ἀλλὰ αὐτὸν ὥς Θεὸν καὶ Αὐτρωτὴν τοῦ
κόσμου ἀρνούμενων, καὶ βλασφημούντων εἰς τὸ
ὄνομα αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ «ὑπὲρ πάντων ὄνομα»
(Πράξ. Δ'. 12. Φιλίπ. Β' 6-12). Καὶ δυνάμεθα νὰ
εἰπώμεν ὑπ' ὅψι ἔχοντες τοὺς καὶ ἄνωθι μνημο-
νευθέντας ἀθέους—ὀλιστάς, ἰδεολογιστάς ἢ ὀρθολο-
γιστάς τοὺς τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ ἀρνούμενους,
καὶ πάντας τοὺς περὶ τὴν πίστιν ἀδιαφόρους καὶ ἐν

τοῖς ἔργοις αὐτῶν καταφρονητὰς τοῦ νόμου τοῦ Χριστοῦ ἀποδεικνυμένους. «Οὐκ ἔστιν ὅτι ἀνεκτότερον ἔσται τοῖς ἔθνεσι, ἐν οἷς, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, δὲν ἐγνώσθη εἰσέτι ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ, ἢ ὑμῖν».

Δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἐὰν ποῦ ἐν τῷ κόσμῳ τῆς ἀγνοίας τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀληθείας, ὑπῆρξεν ἡ θὰ ὑπάρξει τις ὁμοιάζων ὡς πρὸς τὴν ἐπιδεκτικότητα τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν Διόνυσον τὸν Ἀρεσπαγίτην καὶ τὴν Δάμαριν, αὐτοὶ θὰ εὖρωσι περισσότερον ἔλεος παρὰ οἱ σοφοὶ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, οἱ ἀντίχριστοι, οἱ συστηματικῶς πολεμοῦντες τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, ἀρνούμενοι δὲ καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν Θεοῦ.

Ἐπίσης ἡ διὰ τῶν κορυφαίων διδασκαλία τοῦ ἁγίου Πνεύματος περὶ τοῦ γενικοῦ ἐλέους τοῦ Λυτρωτοῦ, ὡς πρὸς τοὺς ἀξίους αὐτοῦ, καθ' ἃ εἴρηται εἶναι διδασκαλία περὶ τῆς θεότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι «ὁ τῶν ὅλων Κύριος». Οὕτω δὲ νοητέον τὸ «ἵνα ἢ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι», τὸ ὁποῖον τίθεται μετὰ τὸ «Χριστὸς ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων... ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιήθονται...» (Α' Κορινθ. κεφ. ιε' 20—28), καὶ τὸ ὁποῖον ἄριστα, ὡς εἰκός, ἐξηγεῖ ὁ ἐμπνευσμένος ἐρμηνευτὴς Ζηγαδινὸς λέγων: «Ἰνα πάντων μὲν ὑποταγαγμένων τῷ Υἱῷ, τοῦ Υἱοῦ δὲ ὁμονοούντος τῷ Πατρὶ, ἢ ὁ Πατὴρ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ἐν τῷ Υἱῷ μὲν Πατὴρ, ἐν δὲ τῷ Πνεύματι προβολεύς, ἐν δὲ τοῖς δικαίοις γεροδότης καὶ βσιλείας διανομεύς. Ἐν δὲ τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ τοῖς δχίμοσι καὶ τῷ διαβόλῳ, δικαστὴς τε καὶ κολαστὴς...».

Φέρε νῦν ἀποσπῆσωμεν τί ἐννοοῦμεν βελτίωσιν τῶν ψυχῶν.

Ἀρχιμ. Τιμόθ. Ἀναστασίου.

ΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Ἡ Ἱστορία μαρτυρεῖ, ὅτι πάντες οἱ λαοὶ προσέφερον τιμὰς καὶ θυσίας ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων. Οἱ ἀρχαῖοι χριστιανοὶ ἐπὶ τῶν τάφων ἤγον τὰς ἐορτὰς αὐτῶν καὶ ἐκεῖ ἀφιέρουν τὰς ἐλπιδοπαρόχους τῆς προσευχῆς ὥρας. Δι' ὃ καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία καθώρισε τὸ πρὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Ἀπόκρεω Σάββατον, ὡς καὶ τὰ Σάββατα τῆς Τυροφάγου καὶ τῆς πρώτης ἐβδομάδος τῶν Νηστειῶν, τὰ κοινῶς λεγόμενα ψυχασάββατα, ἵνα κατ' αὐτὰ τελῶμεν μνημόσυνα ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων αὐτῶν ἐπὶ ξένης πολ-

λάκης ἄωρον θάνατον ὑποστάντων, ἐν θαλάσῃ καὶ ἀβάτοις ὕρεσι, κρημνοῖς τε καὶ χάσμασι...». Καὶ πικρατίζονται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς δίσκοι κολλύβων, δίσκοι δηλαδὴ βεβρασμένου σίτου εἰκονίζοντες τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν κατὰ τὴν παραβολὴν τοῦ Σωτῆρος, καθ' ἣν «ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, οὐ δύναται καρπὸν φέρειν».

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἡ ἐκκλησία δεομένη ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν μεταστάντων ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, διδάσκει ὑμᾶς τὴν ὑψίστην φιλοσοφίαν, διδάσκει ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε μόνον ὕλη φθειρομένη καὶ ἀποσυντιθεμένη, δὲν εἶνε σῶμα μόνον ἀνακινιζόμενον καὶ καταστρεφόμενον, ἀλλ' ὅτι εἶνε καὶ πνεῦμα ἀναλλοίωτον παρὰ τὴν διαδρομὴν τῶν αἰώνων, πικρὰ τὴν μεταλλαγὴν τῆς περικυκλούσης ἡμᾶς φύσεως, παρὰ τὴν ἀνακύκλωσιν τῆς ὕλης, παρὰ τὴν παλίρροϊαν καὶ ἄμπωτιν τῶν μορίων αὐτῆς. Διδάσκει ὅτι δὸν ἐξαφνιζόμεθα μετὰ θάνατον, ἀλλ' ὅτι τὸ εὐγενέστερον μέρος τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν, ἡ διαρκὴς ἡμῶν ὑπόστασις, τὸ ἐγὼ ἡμῶν ζῇ καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν καὶ τὸν ἀφνισμόν τοῦ σώματος. Διδάσκει ὅτι διὰ τὸν χριστιανὸν δὲν ὑπάρχουσι νεκροί, ὅτι ζῶσιν οἱ ἐκ μέσου ἡμῶν ἀπελθόντες, ὅτι ἀκούουσι τοὺς στεναγμοὺς ἡμῶν καὶ εἶνε ἄορατοι μάρτυρες τῶν πράξεων ἡμῶν. Ναι! ἡ ψυχρὰ τοῦ τάφου πλάξ δὲν καλύπτει τοὺς προσφιλεῖς ἡμῶν, ἀλλὰ μόνον τὸ φθαρτὸν ἔνδυμα τῆς ψυχῆς τῶν. Δὲν συνερχόμεθα εἰς τὰ κοιμητήρια, ἵνα μνημονεύσωμεν σποδοῦ καὶ ὀπτιέων νεκρῶν.

Αἱ ἡμέραι αὗται, αἵτινες τηροῦσιν ἄρρηκτον τὸν σύνδεσμον μεταξύ ζώντων καὶ τεθνεώτων, δὲν δύνανται νὰ παρέλθωσιν ἄνευ δακρύων καὶ συγκινήσεως, ἄνευ συντριβῆς καρδίας. Τίς δὲν εἶδεν ἀποπτάσας ὑπάρξεις προσφιλεῖς, τίς δὲν ἐθρήνησεν ἐπὶ τῷ προσκείμενῳ τούτῳ πλήν σκληρῷ χωρισμῷ; Τίνος ἢ καρδία δὲν πᾶλλει ἰσχυρότερον! καὶ τίνος οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν ὑγρύνονται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας καθ' ἃς νοερῶς ἐπικοινωνοῦμετ' ἐκείνων ἀφ' ὧν ἀποχωρίσθη ἐν μέτῳ θρήνων καὶ σπαραγμῶν; Ἐπὶ τῶν τάφων διανοίγονται αἱ ἐπουλαθεῖσαι πληγαὶ τοῦ ἄλλου; ἐκεῖ ἡ ὀρφανὴ θρηνεῖ φιλοστόργους γονεῖς, ἐκεῖ ἡ τεθλιμμένη χήρα χύνει θερμὰ δάκρυα διὰ τὸν πιπτόν καὶ τρυφερὸν σύντροφον τοῦ βίου της; ἐκεῖ ἡ αἵμα σπάζουσα μητρικὴ καρδία στενάζει διὰ τὰ χαρίεντα τέκνα της. Ἐκεῖ εἰς τὰ μονήρη

καὶ σιγαλὰ τῶν φιλάτων ἀναπαυτήρια πᾶς χριστιανὸς κλίνει γόνυ συντετριμμένος. Ἐκεῖ ἐνορώμεν τὰς γερασμίας ὑπάρξεις χρόνων ἀρχαιοτέρων, ὑπάρξεις, αἱ δὲν εἶδομεν, ἀλλ' ὧν τὰ ἔργα οἱ αἰῶνες ἐγνωστοποίησαν ἡμῖν. Ἐκεῖ ἀναμιμνησκόμεθα τῶν ἡσυχῶς ἀναπαυομένων διδασκάλων τοῦ γένους, γεραρῶν τοῦ Ὑψίστου λειτουργῶν, προμάχων τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος, ἀνδρῶν διακοσμησάντων τὴν Πατρίδα, οὕτως μετὰ τὸ ἀγῶνα σωρὸν καπνίζόντων ἐρειπίων, ἀνδρῶν σοφῶν θέντων τὰς βάσεις τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Ἀπασα ἡ γενεὰ τῶν ἡρώων, ἥς τὸ αἶμα ἐπότισε τὴν μυροβόλον τῆς Πατρίδος γῆν, ἐκεῖ ἀναπαύεται, ἵνα σκιρτήρη ὅταν ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν συνεχίσωμεν τὸ ὑπ' αὐτῶν ἀρξάμενον ἔργον.

Καὶ ἐκεῖ κατανοοῦμεν ὅποσον εὐκκριτοὶ καὶ μάταιαι εἶνε αἱ κρεπάλαι, αἱ γελοῖαι μεταμφιέσεις καὶ αἱ παντὸς εἶδους ἀνοησίαι, τὰ ἀηδὴ ταῦτα λείψανα τῆς ὀργισμῶς τῶν εἰδωλολατρῶν λατρείας, εἰς αἱ πολλοὶ ἐπιδίδονται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, ἐν ᾧ ἡ Ἐκκλησία καλεῖ ἡμᾶς εἰς ἐγκράτειαν καὶ σωφροσύνην.

Ἐν Μυκόνῳ

Γεώργιος Σ. Ἀνδρεάδης

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ

Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ δὲν ἦτο παρθένος.

Διὰ τῆς συγκρούσεως τῶν ἰδεῶν ἀπαστρέπτει τὸ φῶς τῆς ἀληθείας.

Ἐν τῷ τεύχει τῆς 1 Δεκεμβρίου 1911 ἀρ. 158 τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» ὁ ὁσιοελλογιμώτατος ἀρχιμυνδρίτης κ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ἔθετο ὡς ἐπικεφαλίδα τῆς βιβλιοκρισίας αὐτοῦ τὴν ἐρώτησιν: — ἦτο παρθένος ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ; — Ἡμεῖς δὲ ἀπαντῶμεν αὐτῷ ἀμέσως: ὄχι. Διατί; θὰ εἶπῃ ὕψως. Διότι, λέγομεν, αὐτὸς οὗτος πρὸς υποστήριξιν τῆς γνώμης περὶ «τοῦ μὴ διεφθαρμένου βίου τῆς Μαγδαληνῆς», παρεδέχθη καὶ ἐφήρμωσεν ὡς ἀρχήν, ὅτι ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον δὲν ἀπαντᾷ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, εἶνε πλάνη. Ἡμεῖς δέ, καίτοι ἀντελήφθημεν ἀμέσως, ὅτι τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο δὲν συμφέρει τῇ ἀληθείᾳ (διότι ἡ ἀγία Γραφή περιέχει πᾶν

ὅ,τι εἶνε ἀναγκαῖον πρὸς σωτηρίαν, καὶ οὐχὶ πᾶσαν περιττὴν λεπτομέρειαν) πολλῶ δὲ μάλλον, ὅτι ἀπέχει πολὺ τῆς ἀληθείας τὸ ἐξ αὐτοῦ συμπέρασμα, ὅτι Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἦτο παρθένος, οὐχ ἦτο παρεδέχθημεν νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὴν γνώμην αὐτοῦ, ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον ὅμως ὅρον, νὰ ὑποδείξῃ ἡμῖν λέξιν ἢ φράσιν τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀπονέμουςαν Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ τὸν τιμητικὸν τίτλον τῆς παρθένου (ἴδε «Ἱερὸν Συνδεσμον» τῆς 15 Νοεμβρίου 1911 ἀριθ. 157). Καὶ δεόν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἐδηλώσαμεν νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὴν γνώμην αὐτοῦ, βεβαιοὶ ὄντες, ὅτι δὲν ἀπαντᾷ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ τὸ τοιοῦτον. Καὶ ὄντως, μὴ ἀπαντῶντος τοῦ τοιοῦτου ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, δὲν ἡδυνήθη νὰ εὕρῃ αὐτό.

Συγχέων ὅμως, ὡς εἴπομεν καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ ἀπαντήτῃ ἡμῶν, δύο διάφορα θέματα, ἐνόμισεν, ὅτι ἀποδείξας, κατὰ τὴν γνώμην του, διὰ τοῦ ἐπιχειρήματος αὐτοῦ τὸ πρῶτον, συναπέδειξε καὶ τὸ δεύτερον. Ἐνόμιτε δηλαδὴ τὸ περὶ παρθενίας τῆς Μαγδαληνῆς ὡς συμπέρασμα τοῦ ἀβεβαιοῦ ἐπιχειρήματος αὐτοῦ. Ἡμεῖς δὲ καίτοι τὸ θέμα ἡμῶν εἶνε αὐθύπρχτον καὶ αὐτόδηλον ἐκ τῆς ἀπ' ἀρχῆς διατυπώσεως αὐτοῦ, οὐχ ἦτον δηλοῦμεν ἐκ δευτέρου, ὅτι συγχέει δύο διάφορα καὶ ὅλως ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων θέματα, τὸ τοῦ διεφθαρμένου βίου Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς, ὅπερ ἡμεῖς ἀνεφέραμεν ὡς δευτερεύον καὶ παρεμπίπτον, καὶ τὸ περὶ μὴ παρθενίας Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς, ὅπερ ὡς ἱστορικῶς ἀμάρτυρον, ἐγνωμοδοτήσαμεν ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς λέξεως θανάτῳ ἱστορικῶς καὶ οὐσιαστικῶς καὶ δογματικῶς καταλληλοτέρως καὶ ἀρμοδιωτέρως. Ἄλλως τε ἡδύνατον μὴ εἶνε μὲν τὸν βίον διεφθαρμένην, νὰ ἦνε ὅμως ὑπνῶντος ἢ ἐν χηρείᾳ, τῶν ὀπίων οὐδεμία ἀνάγκη ἦτο, ὥστε ἐφθήμεν εἰπόντες, νὰ μνημονεύσῃ ἡ Καινὴ Διαθήκη, καὶ ἐπομένως οὐχὶ παρθένος.

Ἀλλὰ φέρε ἀποδείξωμεν ἡμεῖς καὶ στηρίζωμεν τὴν γνώμην ἡμῶν οὐχὶ ἐπὶ ἀναληθῶν ἐπιχειρημάτων καὶ ἀμφιρρεπῶν ὑποθέσεων, ἀλλ' ἐπὶ ρητῆς μαρτυρίας τῆς Καινῆς Διαθήκης, «Ἀναστὰς (ὁ Ἰησοῦς) πρῶτ' πρῶτῃ Σαββάτῳ, ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἐπτά δαιμόνια (Μαρκ. ις'. 9). Ἐνταῦθα ἔχομεν ρητὴν μαρτυρίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅτι Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἦτο κατελημμένη ὑπὸ ἐπτά δαιμονίων, ἦτοι

ὕπὸ ἑπτὰ πονηρῶν καὶ ἀκαθάρτων πνευμάτων, τῶν ὁποίων ἀρχηγός ἐστιν ὁ Διάβολος ἢ ὁ Σατανᾶς. (Πραξ. ε'. 3, Ἰωάν. ιγ'. 2). Ὑπὸ τῶν ἀκαθάρτων τούτων ἑπτὰ πνευμάτων κατεχομένη Μαρία ἡ Μαγδαληνή, πρὸ τῆς θεραπείας αὐτῆς καὶ τῆς διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωτῆρος μετανοίας αὐτῆς, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ὠδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ ἀρχαικάκου δαίμονος εἰς τὴν πλατεῖαν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας· διότι, κατὰ ρητὴν μαρτυρίαν τῆς ἁγίας Γραφῆς, τὸ ἔργον τοῦ ἀρχικαίου διαβόλου ἐστὶ τὸ ἁμαρτάνειν καὶ τὸ προτρέπειν καὶ κινεῖν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κατεχομένους, κατὰ θεῖαν παρὰχώρησιν ἢ ἐγκατάλειψιν, εἰς ἁμαρτίαν (Α'. Ἰωάν. γ'. 8). Ἰδοὺ διὰ τί οἱ ἀλληγορικῶς ἐρμηνεύοντες τὴν θεραπείαν αὐτῆς εἶπον, ὅτι τὰ ἑπτὰ δαιμόνια ἦσαν τὰ ἑπτὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐλευθερωθεῖσα ἡ Μαγδαληνή, καὶ μετανοήσασα διὰ τῆς οὐρανοῦ διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ, πύγνυμι αὐτῷ. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐρμηνευτὴς τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἱερός Θεοφύλακτος λέγει, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἑπτὰ, ἐνταῦθα, κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἴσα δύναται τῷ πολλά, ἢ ἑπτὰ δαιμόνια λέγει τὰ ἐναντία πνεύματα τῶν πνευμάτων τῆς ἀρετῆς, ἡγοῦν πνεῦμα ἀφοβίας (Θεοῦ), πνεῦμα ἀσυνεσίας, πνεῦμα ἀγνωσίας, πνεῦμα ψεύδους, καὶ ὅσα ἄλλα ἐναντία τῶν χαρισμάτων τοῦ πνεύματος».

Ἄρα οὐδεὶς χριστιανὸς δύναται νὰ παραδεχθῇ, ὅτι ὁ βίος Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς, κατεχομένης ὑπὸ ἑπτὰ πονηρῶν πνευμάτων, ἦτο χρηστός, ἢ ὅτι ἦτο παρθένος, ἀφοῦ μάλιστα οὐδέτερον τούτων ἀπαντᾷ ρητῶς ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. Ἄλλως τε οἱ ἱεροὶ ἐρμηνευταὶ τῶν ἁγίων Εὐαγγελίων ὅτε Θεοφύλακτος καὶ ὁ Ζιγαβινός μετὰ τῶν ὁποίων συμφωνεῖ καὶ ὁ φιλοπονώτατος σεβ. Μητροπολίτης Πενταπόλεως κ. Νεκτάριος ἐν τῷ σπουδαίῳ αὐτοῦ ἔργῳ «Εὐαγγελικὴ ἱστορία», γνωμοδοτοῦσιν, ὅτι τρεῖς ἦσαν αἱ ἀλείψασαι πρὸ τοῦ πάθους τὸν Κύριον μύρω, καὶ ὅτι μόνῃ ἢ παρὰ τῷ Εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ, ἀδελφῇ τοῦ Λαζάρου εἶχε βίον σεμνόν, αἱ δὲ ἄλλαι δύο, ἢ τε παρὰ τῷ Μιθθαίῳ καὶ Μάρκῳ καὶ ἢ παρὰ τῷ Λουκᾷ, ἦσαν γυναῖκες ἁμαρτωλαί, καὶ εἰς μετάνοιαν ἐλθοῦσαι διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου. Τὴν παρὰ τῷ Λουκᾷ ἀπαντῶσαν ἁμαρτωλὴν γυναῖκα (Λουκ. ζ'. 37, 47), ὁ περίφημος γάλλος Ἐκκλησιαστικὸς ρήτωρ Massillon θεωρεῖ τὴν μετὰ ταῦτα ἁγίαν Μαρίαν τὴν Μαγδαληνὴν διὰ καὶ ὡς

ἐπικεφαλίδα τοῦ πρὸς αὐτὴν πνευματικοῦ ἔθετο τὸ ρητὸν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ. «Ἀφρώνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλάι, ὅτι ἡγάπησε πολὺ». Στηρίζει δὲ ὁ σοφὸς καὶ εὐγλωττος ρήτωρ τὴν μετάνοιαν αὐτῆς ἐπὶ τῆς θερμότητος πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης. Ὡς περ, λέγει, εἶχεν ἀγαπήσει πολὺ τὸν κόσμον, οὕτως ἡγάπησεν ἡδὴ μετανοήσασα πολὺ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἡ ὑπερβολὴ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν θερμῆς ἀγάπης κατέστη τὸ πρότυπον τῆς μετανοίας αὐτῆς (ἴδε Sermon pour le jour de Sainte Madeleine T. II. p. 130—140).

Τὸ ἀστήρικτον ὅμως τῶν ἀνωτέρω σκέψεων καὶ συλλογισμῶν αὐτοῦ ἐννόησε καὶ αὐτός· ὁ λόγιος συζητητὴς ἡμῶν. Μὴ εὐρὼν ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ τὸν τίτλον παρθένος ἀποδιδόμενον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, κατὰ τὴν πρόσκλησιν ἡμῶν, ἀπεισιώπησε τοῦτο· διότι ἡ ὁμολογία τῆς ἀποτυχίας αὐτοῦ θὰ ἦτο ταυτὸσημος πρὸς τὴν ἀναίρεσιν τῆς γνώμης αὐτοῦ. Ἐκράτησεν ὅμως τὴν ὑπόσχεσιν ἡμῶν, ὡς συμφέρουσαν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, προσποιηθεῖς, ὅτι ἐπελάθετο τοῦ συνοδεύοντος αὐτὴν ὄρου, ὅπως εὖρῃ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ τὴν προσωρινὰν Παρθένο ἀπονεμομένην Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἅντι τοῦ ὁποίου οὐδεμίαν ὑποχρέωσιν φέρει μόνῃ καὶ καθ' ἑαυτὴν ἢ ὑπόσχεσις ἡμῶν. Ἀποσιωπήσας δὲ ἐφάνη ἀντιφάσκων καὶ διαφωνῶν πρὸς ἑαυτόν. Ἡ καθολικὴ λογικὴ, ἂν οὐχὶ τὸ ἀτομικὸν λογικόν, ἐπιβάλλει νὰ ποιῶσι χρῆσιν καὶ διὰ τοὺς ἄλλους τῶν αὐτῶν μέτρων καὶ σταθμῶν, τῶν αὐτῶν δηλαδὴ ἀρχῶν καὶ ἐπιχειρημάτων, ἅτινα νομίζουσιν ἀληθῆ καὶ ὠφέλιμα πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐκυτῶν γνώμης. Ὁ λόγιος ὅμως Ἀρχιμκνδρίτης παρεδέχθη, ὅτι ὁ βίος Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς δὲν ἦτο διεφθαρμένος, διότι οὐδαμοῦ τῆς Κ. Διαθήκης ἀπαντᾷ τὸ τοιοῦτον. Συνωδὰ λοιπὸν τῇ ἀρχῇ ταύτῃ, ὥρειλε, νομίζω, νὰ εἴπῃ: —ἔχετε δίκαιον, ἡ γνώμη ἡμῶν, κατὰ τὴν ἀρχήν, ἣν ἐθέμην πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐμῆς, μένει ἀπρόσβλητος. Ἄλλως τε πιθανὸν νὰ ἦτο ὑπανδρὸς ἢ ἐν χηρείᾳ, ἐπομένως οὐχὶ παρθένος· διότι οὐδὲν τοιοῦτον ἀπαντᾷ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. — Ὁ Πκν. Ἀρχιμκνδρίτης ἐτράπη τὴν ὁδὸν τῶν μεταφράσεων. Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν α') ὅτι οἱ μεταφρασταὶ δὲν ἦσαν καὶ διορθωταί· καὶ β') ὅτι αἱ μεταφράσεις ἐγένοντο ἐκ χειρογράφων, ἅτινα εἰσὶν οἱ φορεῖς καὶ μεταδότης τῶν δικαιωσιθέντων λαθῶν καὶ παροραμάτων,

ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένη ἡμῶν ἀπαντήσῃ εἴπομεν. Πρὸς ἐνίσχυσιν δὲ καὶ ὑποστήριξιν τῆς ἑαυτοῦ γνώμης προέβλεπε καὶ τὴν δυσκολίαν, ἣν θὰ ἀπῆντα ὁ ἀντιγραφεὺς, ἀντιγράφων ἐκ παραδρομῆς (lapsus calami) οὐχὶ μίαν συλλαβὴν ἀντ' ἄλλης, ἀλλ' ὁλόκληρον λεξιν, δηλαδὴ ἀντὶ τῆς λέξεως θανάτῳ τὴν λεξιν παρθένω. Ἀλλ' εἰς ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰς δυσχερεῖς καὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν μέσων πρὸς γραφὴν πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας, χάρτου καὶ γραφίδων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ ἀλλοιοῦντα πολλάκις τὴν ἔννοιαν παροράματα, ὅφ' ὧν συνοδεύεται πᾶν ἔντυπον βιβλίον, μεθ' ὅλην τὴν πρόοδον τῆς τυπογραφικῆς τέχνης καὶ τῶν πρὸς γραφὴν μέσων, δὲν θὰ προέβαλλε τὴν δυσκολίαν ταύτην.

Ἀλλ' ὡς μέχρι τοῦδε μόνον ἐπὶ ὑποθέσεων ἐστήριξε τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, οὕτω βραδύει καὶ ἑτέραν αὐτοῦ γνώμην. Ἀναγνωρίσας ὅτι ἡ πρώτη αὐτοῦ γνώμη εἶνε ἀστήρικτος, ἄνευ βάσεως στερεᾶς, ὑποθέτει, ὅτι ἴσως τὸ «ὑπῆντησας τῇ παρθένω» νὰ ἀναφέρεται οὐχὶ πρὸς Μαρίαν τὴν Μαγδαληνὴν, ἀλλὰ πρὸς τὴν Θεοτόκον. Τὴν γνώμην ταύτην μοὶ ἐξέφρασε προφορικῶς καὶ ἕτερος λόγιος ἀνὴρ. Ἀλλὰ περὶ τούτου εἰς τὸ ἐπόμενον· διότι ὁ «Ἱερὸς Σύνδεσμος» δὲν δύναται νὰ δεχθῇ τόσον σχοινοτενὴ ἀπάντησιν.

† Ὁ πρῶν Κεφαλληνίας Σπυριδων

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ἰπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφὴν ὁ «Ἐκκλησιαστικὸς Ἀγγελιαφόρος» Πετρουπόλεως ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 19 Ἰανουαρίου τρ. ἔ. ἐδημοσίευσεν τὰ ἑξῆς·

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀπῆλυσεν εἰρήνης καὶ σχετικῆς εὐημερίας. Ἡ πολιτεία δὲν προῤῥένησε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰς ἀνησυχίας ἐκεῖνας, αἵτινες ἦσαν ἐν Ἑλλάδι σὺν ἡμέτερον οὐ πρὸ πολλοῦ ἔτι. Ὁ Σεβ. Θεόκλητος, Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, διὰ σταθερᾶς χειρὸς ἀπεκατέστησε τὴν αὐτονομίαν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας καὶ μετὰ πολλοῦ τοῦ ζήλου προεφύλαξε τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ πάσης ἑξωθεν ἐπιδράσεως. Τοῦτο ἐν πολλοῖς κατώρθωσεν ὁ Μητροπολίτης τῇ συμμε-

τοχῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ κύριον τοῦ προῤῥεσμένου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἵσταται ἐν τῇ συνειδήσει τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Κοινωνίας οὕτως ὑψηλὰ ὥστε ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἐθεώρησεν ὡς δυνατὸν προσωπικῶς νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Σεβασμιώτατον Θεόκλητον. Ἦτο αὕτη ἡ πρώτη μετὰ τὴν ἀνακλήρουσιν τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐπίσκεψις τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν Μητροπολιν. Ἡ ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐκυρώθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος καὶ διὰ τῶν πρώτων ἁθρῶν τοῦ ἀναθεωρηθέντος Συντάγματος ἐν Ἑλλάδι. Ἐπίσης κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἤρξατο ἐφαρμοζόμενος, μικρὸν κατὰ μικρὸν, ὁ νέος νόμος περὶ ἐνοριῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅπως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς ἐθεσπίσθη κατὰ τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐνοριακῆς ζωῆς. Νέα νομοθετήματα ἐγένοντο καὶ περὶ τῆς ἱερατικῆς ὑπηρεσίας ἐν τῷ στρατῷ. Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν ἐν μέρει διερρυθμίσθη, καίτοι οὐχὶ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰς ἐπιτακτικὰς ἀνάγκας τῆς συγχρόνου ἐπιστημονικῆς θεολογικῆς κινήσεως ἐν τῷ ὀρθόδοξῳ κόσμῳ. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ Ριζαίρετος Σχολὴ ἐν Ἀθήναις παρασκευάζεται εἰς μεταρρυθμίσιν τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς λειτουργίας, ἥτις, κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ νέου διευθυντοῦ αὐτῆς ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, ὀφείλει ν' ἀποκατασταθῇ συμφῶνως πρὸς τὸν προορισμὸν τῆς Σχολῆς τοῦ νὰ ὑπηρετήσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐν ταῖς Ἱερατικαῖς Σχολαῖς τοῦ Βασιλείου διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος ἐτροποποιήθη τὸ πρόγραμμα τῆς διδασκαλίας. Οἱ μαθηταὶ τῶν κυβερνητικῶν σχολῶν διετάχθησαν ἐπιμελῶς νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τοὺς ναοὺς κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἑορτὰς συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν διδασκάλων.

ΤΑ ΑΝΑΚΤΟΡΑ ΤΟΥ ΝΑΒΟΥΧΟΔΟΝΟΣΟΡΟΣ

Ἡ ἀνατολικὴ Γερμανικὴ ἐταιρία, τῆς ὁποίας πρόεδρος εἶνε ὁ κύριος Ρόμπερτ Κόλδοβη, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν ἀρχαίων πρυγμάτων ἐν Βαβυλῶνι, καθὼς ἀναφέρονται εἰς τὴν Π. Διαθήκην, ἀνεκάλυψε τὰ εἰσέπια τῶν ἀνακτόρων τοῦ βασιλέως Ναβουχοδονόσορος, τοῦ ναοῦ τοῦ Βάβλ καὶ τὴν Πύλῃν τῆς Ἀσταρῶθ καὶ ἄλλα ἐπίσημα κτίρια.

Ἡ ἐταιρία αὕτη διαφέρει κατὰ τὸν χαρακτῆρα τῶν ἄλλων ἐταιριῶν, αἱ ὁποῖαι μετεκόμισαν, ὅσα εὖρον, εἰς τὰ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς μουσεῖα. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὰ ἀνάκτορα κατὰ τὸν ἀρχαῖον αὐτῶν ρυθμὸν καὶ νὰ τὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν κάλλος καὶ λαμπρότητα, ὅπως ἦτο κατὰ τὴν ἀκμαζούσαν τῶν Χалδαίων ἐποχὴν. Εἰς τὴν ἀνοικοδομήσιν θὰ μεταχειρισθῶσιν ὑπερμεγέθεις σιδηρεῖς καὶ χυλοβδίνους τροχαλίας πρὸς ἀνύψωσιν τῶν ὑπερμεγέθων λίθων καὶ τῶν περρωτῶν λεόντων εἰς τὰς ἐκυτῶν θέσεις, τοὺς ὁποίους ἄλλοτε μετέφερον ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν οἱ μαῦροι ἄνδρες καὶ οἱ αἰχμαλῶτοι τοῦ πολέμου.

Ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ὁ Β' ὑποστηρίζει τὸ ἔργον, οἱ δὲ πλοῦσιοι τῶν Γερμανῶν ἔτρεξαν, ἵνα συνδράμωσιν αὐτὸ προσφέροντες τὰ ἀναγκαῖα χρήματα.

Ἐπειδὴ ἡ Βαβυλὼν εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς Γερμανίας ἐν τῇ Μικρῇ Ἀσίᾳ καὶ κεῖται ὀλίγα χιλιόμετρα μακρὰν τοῦ Βαγδατίου εἰς τὴν Γερμανικὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν, τούτου ἕνεκα ἡ ἀνοικοδομήσις τῶν ἀνακτόρων προξενεῖ μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς Γερμανοὺς καὶ στερεοποιεῖ τὴν ἐπιρροὴν τῆς Γερμανίας.

Ἡ ἐταιρία αὕτη θὰ προσπαθῇ νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὰ ἀρχαῖα τείχη τῆς πόλεως κατὰ τὸ ὑπερμεγέθες πλάτος καὶ ὕψος αὐτῶν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς φρούρια πρὸς ἐπισκοπὴν τῶν ἐχθρῶν, τὰ ἔχοντα ὕψος ὀγδύκοντα μέτρα, θὰ ἀνοικοδομηθῇ ἐπίσης ἡ Πύλη τῆς Βαβυλωνίας Ἀσταρὸθ σὺν τοῖς ἀγάλμασι τῶν ἐρυθρῶν καὶ κυανῶν ταύρων ὡς καὶ οἱ τεχνητοὶ κῆποι τῆς Σεμιράμιδος, ὧν τὰ ἔχνη ἔχουσιν ἀννακαλύψει.

Ἰεροδ. Ἀγάπιος Γουλάμης.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Μέθυσός τις, ὅστις εἰσελθὼν εἰς σύλλογον ἐγκρατείας εἶχε ὑπογράψει τοῦ; ὑπὸ τοῦ συλλόγου προβαλλομένους ὅρους ἐγκρατείας, διηγεῖται τὰ ἀκόλουθα. «Ἐπὶ ἓνα μῆνα ἐτήρησα καλῶς τὰς υποχρεώσεις μου, ὅτε παρεσύρθη ὑπὸ ἀρχαίων συντρόφων. Ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν ἀρχαίαν μου κατάστασιν. Ἡμέραν τινὰ τελείως μεθυμένος ἐβάδιζον διὰ τῆς πόλεως. Αἶφνης παρετή-

ρησα τὸν προϋστάμενον τοῦ συλλόγου Bovet. Ἦσχύνθη καὶ ἠθέλησα νὰ κρυφῶ, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην ἕνεκα τῆς μέθης νὰ βαδίσω, ἔπεσα καὶ δὲν κατόρθωσα νὰ σηκωθῶ. Μόλις ὁ Bovet με εἶδε, ἔσπευσε πρὸς με· ἔλκ, μοὶ εἶπε, πῶς κατήντησες πάλιν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Ἐπὶ ἓνα μῆνα διῆγες τόσον καλὰ, διατί ἀφῆκες νὰ σὲ παρασύρῳσι πάλιν;» Ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα με ἐσήκωσε καὶ με ὠδήγησεν εἰς τι πλήσιον κείμενον κηφνεῖον, ἔνθα μοὶ προσέφερε θερμὸν κυαθίσκον καφέ. Ἦμην πολὺ συγκινημένος. Με ἠνάγκασε νὰ ὑπογράψω ἐκ νέου καὶ ἔκτοτε διετήρησα τὴν ὑπόσχέσιν μου. Ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας εἰμι μέλος τοῦ κυανοῦ σταυροῦ, ὃν ἔχει ἰδρῦσει ὁ σώσας με ὡς καὶ τόσοι ἄλλοι; Bovet».

Οἱ ἐπτὰ κέδροι τοῦ Λιβάνου, οἵτινες πιθανῶς ὑπάρχουσιν ἐκεῖ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σολομῶντος, εἶνε ἀναμφιβόλως τὰ ἀξιοθαυμαστότερα δένδρα τοῦ κόσμου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Χειράμ, τοῦ βασιλέως τῆς Τύρου, ἦτο ὁ Λίβανος ἐντελὴς ὑπὸ τοιούτων δένδρων κεκλυμμένος. Ὁ Χειράμ διέταξε νὰ κόψωσιν ἐκ τῶν δένδρων τούτων πρὸς κατασκευὴν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Δαυὶδ καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος (Β. Βασιλ. 5,11). Ὁ Λαμαρτίνος, ὅστις κατὰ τὸ 1832 μέχρι τοῦ 1833 διέτριψεν ἐν Συρίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ περιγράφει τὰς 7 ταύτας κέδρους ὡς ἀκόλουθως. «Τὰ δένδρα ταῦτα εἶνε τὰ περιφημώτατα μνημεῖα τῆς γῆς. Ἡ θρησκεία, ἡ ποίησις καὶ ἡ ἱστορία τὰ ἔχουσιν ἀγιάσει. Ἡ ἀγία Γραφή ἐγκωμιάζει αὐτὰ εἰς πολλὰ χωρία. Οἱ Ἀραβες ὅλων τῶν φυλῶν ἀποδίδουσιν εἰς ταῦτα τὰ δένδρα προσκύνουσιν καὶ τιμὴν κατ' ἀρχαιοτάτην παράδοσιν. Ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὰ ὅχι μόνον δύναμιν αἰωνίου ζωῆς ἀλλὰ καὶ ψυχὴν, δι' ἧς ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ζῶα ἔχοντα ὡς ἐκεῖνα ἐνστικτον. Οἱ παλαιότατοι γίγαντες βλαστάνουσιν, ὅπου οὐδεμία ἄλλη βλάστησις ὑπάρχει. Καθ' ἐκάστην ἐκκτονταετηρίδα ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐλαττοῦται. Τώρα ὑπάρχουσι μόνον 7, αἵτινες φαίνονται ὅτι προέρχονται ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σολομῶντος. Ἐχουσιν ὕψος 60 μέχρις 100 ποδῶν καὶ περιφέρειαν 30 μέχρι 40. Οἱ κορμοὶ τοῦ ὁμοιάζουσι πρὸς βιβλίον ξένων, εἰς ὃ οἱ περιηγῆται ὅλων τῶν χωρῶν ἔχουσι χαράξει τὰ ὀνόματά των».

Χαίρουν =
Χαίρουν =

Ἰππὶν ὕψους
ἰππῶν ὕψους

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Ἐν Βουλγαρίᾳ ἐκδίδονται 23 θρησκευτικαὶ ἐφημερίδες, ὧν αἱ 9 καθημερινῶς.

— Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν ἐν ταῖς βρετανικαῖς Ἰνδίαις ὑπάρχουσι 315 ἑκατ. κατοίκων. Τούτων 3,876,196 εἶνε χριστιανοὶ καὶ 10 ἑκατ. βουδδισταί.

— Ὁ κλῆρος τῶν Παλαιοκαθολικῶν ἐν Γερμανίᾳ ἀποτελεῖται ἐκ 52 κληρικῶν.

— Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Γερμανίᾳ Ἰουδαίων κατ' ἔτος ἐλαττοῦται· τοῦτο προέρχεται ἰδίᾳ ἐκ τῶν μικτῶν γάμων, οὓς συνάπτουσιν οἱ Ἰουδαῖοι μετὰ χριστιανῶν καὶ τῆς χριστιανικῆς βεπτίσεως τῶν ἐκ τῶν γάμων τούτων τέκνων.

— Ἐν τῇ «Σαντορίνῃ» τῆς 19 Φεβρουαρίου ἀγινώσκομεν τὸν ἰσολογισμόν τοῦ μετοχικοῦ ἱερατικοῦ ταμείου τῆς ἐπισκοπῆς Θήρας. Κατὰ τὸν ἰσολογισμόν τοῦτον ἡ καθαρὰ περιουσία τοῦ ταμείου τούτου κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1911 ἀνῆρχετο εἰς 45,347.30, ἣτις παρῃλλομένη πρὸς ἐκείνην τοῦ παρελθ. ἔτους παρουσιάζει αὐξητικὴν 1,127.20. Ἀξίον ἰδιαίτερου τονισμοῦ εἶνε ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὸ ταμεῖον τοῦτο ἐδωπάνησεν εἰς περιθάλψιν ἀνικάνων ἐφημερίων καὶ ἀπορφνησθεισῶν οἰκογενειῶν ἐφημερίων 2,084.60. Τοιαῦτα σωματεῖα οὕτως δρῶντα τιμῶσι τοὺς διέποντας αὐτά.

— Ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἐν Μόλυν τῆς Ἀμερικῆς οἰκούντων ἀπεφασίσθη ἡ ἀνίδρυσις ἱεροῦ ναοῦ. Τὰ ἐξόδα τούτου προϋπολογίσθησαν εἰς 100 χιλιάδας, ἔχουσι δ' ἤδη συναθροισθῇ περὶ τὰς 20 χιλιάδας.

— Ἐπίσης ἡ ἐν Μπούρφαλο ἐλληνικὴ κοινότης ἠγόρασεν ἀντὶ 36 χιλιάδων φράγκων γήπεδον πρὸς ἀνέγερσιν ἰδίου ναοῦ.

— Ἐκ τοῦ στατιστικοῦ πίνακος τῶν ὀρθοδόξων σχολείων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1910—1911, τοῦ δημοσιευθέντος ἐν τῇ Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ Κων/πόλεως πληροφοροῦμεθα ὅτι ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Κων/πόλεως ὑπάρχουσιν ἐν ὧν 78 σχολεῖα ἀριθμοῦντα 527 διδασκάλους καὶ 16,313 μαθητάς.

— Γράφουσιν ἐκ Βόλου: Καθ' ἐκάστην Κυριακὴν 4—5 μ. μ. κυρύσσει τὸν θεῖον λόγον ὁ κ. Νικ. Ῥέγκος ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Ἀγίου Νικολάου.

— Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, ὡμίλησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ θρησκευτικο-φιλολογικοῦ συλλόγου οἱ « Τρεῖς Ἱεράρχαι » ὁ ἱεροκῆρυξ Δημητριάδος Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμ. κ. Σωφρόνιος Παυλίδης.

— Τῇ Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας, περιεφέρθη ἐν ἅπασιν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς δίσκος, ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν τῆς Ζακύνθου.

— Κατὰ τὸν «Ἐκκλ. Κήρυκ» Κύπρου ἀπεφασίσθη τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς Α. Παν. τοῦ Μητροπολίτου Κιτίου ἡ ἱδρυσις χριστιανικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας πρὸς περισυλλογὴν, περιφρούρησιν καὶ ἐπιστημονικὴν ἔρευναν ἀντικειμένων ἰδίᾳ τῆς χριστιανικῆς τέχνης.

— Ὁ διευθυντὴς τῆς «Ἀτλαντίδος» κύριος Σόλων Ι. Βλαστός νέας ἐνεργείας καταβάλλει καὶ πάλιν περὶ τῆς διακρίσεως τῆς ἐλληνικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἐν Ἀμερικῇ ἀπὸ τῆς τοιαύτης ρωσικῆς καὶ τῆς μετατροπῆς τοῦ ἰσχύοντος ἐν Ἀμερικῇ νόμου τοῦ ταυτίζοντος τὰς δύο ἐκκλησίας καὶ θεωροῦντος τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς Ρωσσίας ὡς «ἐπιτρόπους πάσης ὁργανωμένης χριστιανικῆς ὀρθοδόξου καθολικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος ἐν τῇ πολιτείᾳ Νέας Ὑόρκης».

— Ἐξεδόθη τὸ τεῦχος τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου. Περιεχόμενα: Σωφρονίου μητροπολίτου Λεοντοπόλεως· ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν Βιέννῃ.—Ἀδαμαντίου Α. Διαμαντοπούλου· Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ εἰς Εὐθύμιον πατριάρχην Κων/πόλεως.—Γρηγ. Παπαμιχαήλ· Πνευματισμός καὶ χριστιανισμός.—Ἀρχ. Ἱεζεκιήλ Βελανιδιώτου· Περὶ μνημοσύνων καὶ ἰχθυοφαγίας.—Μαργ. Κωνσταντινίδου· Ἐπιστολαὶ Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ.—Κριτική.—Παράρτημα.

ΕΙΣΦΟΡΑΙ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ ΤΥΦΛΩΝ

Διὰ τοῦ Σεβασμ. Τριφυλίας δραχ. 140.25· οἱ πανοσ. Γ. Βασιλάκης ἐφημέριος ἐν Παρίσις δρα. 19.80· Γερμανὸς Βλάχος ἐφημέριος ἐν Μονάχῃ δραχ. 24.80.

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΕΝΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΥ

Ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν.

Νέα Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια.

Ἐν τῷ δῆμῳ Λαυρεωτικῆς

ιβ') *Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου ἐν Λαυρίῳ*

- 1) Διονύσιος Μηλιαρόσης ἱερέυς.
- 2) Ἀναστάσιος Κώνστας ἐργολαβὸς Γαλ. ἑταίρ.
- 3) Ἐμμανουὴλ Ροῦσος ὑπάλληλος » »
- 4) Κυρ. Σαραντόπουλος » »
- 5) Ἰωάν. Κουκουλάς. » »

ιγ') *Ἀγίας Παρασκευῆς ἐν Λαυρίῳ.*

- 1) Ἰωάννης Κοντὸς Οἰκονόμος.
- 2) Ἀθανάσιος Νίτης Ζηχαροπλάστης.
- 3) Ἀντ. Πασχάλης ἔμπορος.
- 4) Δημ. Στέλλας ὑποδηματοποιός.
- 5) Σταμ. Σταυρινὸς ἰχθυοπώλης.

ιδ') *Ἀγίου Κωνσταντίνου ἐν Καμαρίζῃ*

- 1) Γεώργ. Νικολινάκος ἱερέυς.
- 2) Ν. Σταύρου ἱατρός.
- 3) Μιλ. Βέρκας λογιστὴς Γαλλ. ἑταιρίας.
- 4) Χρ. Καψικέφαλος παντοπώλης.
- 5) Ἀναστ. Βαμβακούλης κτηματίας.

Ἐν τῷ δῆμῳ Αἰγινιτῶν.

ιε') *Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν Αἰγίνῃ.*

- 1) Μιχ. Ἐμμανουὴλ Οἰκονόμος.
- 2) Ἰωάν. Μπῆτρος ξυλέμπορος.
- 3) Ἀντ. Πελεκᾶνος δημοδιδάσκαλος.
- 4) Νικόλ. Κάμπανος.
- 5) Σπυρ. Ἀθανασιάδης.

ισ') *Ἀγίου Νικολάου ἐν Αἰγίνῃ*

- 1) Νικόλ. Μουτσᾶτος ἱερέυς.
- 2) Χρῆστος Φουντούλης.
- 3) Ἀνδρ. Χελιώτης.
- 4) Ἀντ. Καρύδης.
- 5) Δημ. Κατσιμήκος.

ιζ') *Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἐν Αἰγίνῃ*

- 1) Ὁ προσωρινῶς ἐφημερεύων.
- 2) Μιχαὴλ Καρακατσάνης ἢ Πάλλας.

3) Γεώργ. Χαλδαῖος.

4) Σπύρ. Χιτζίνας.

5) Ι. Κοσμᾶς.

ιη') *Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου ἐν Χαλασμένῃ.*

1) Στυλ. Παπαχρυσιλείου ἱερέυς.

2) Κυρ. Μοίρας

3) Π. Μαρμαρινός.

5) Ν. Κ. Μαρίνος.

ιθ') *Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν Μεσαγρῷ.*

1) Νικόλ. Βελωτᾶς ἱερέυς.

2) Γ. Λαζάρου.

3) Ν. Λαλαζούνης.

4) Δημ. Μπόγρης.

5) Γεώργ. Σπυριδάκης.

κα') *Ἀγίου Ἰωάννου ἐν Βαθεί.*

1) Νικολ. Χρυσόχου ἱερέυς.

2) Φ. Γιαν. οὐλῆς.

3) Ν. Παυλινέρης.

4) Π. Κουκούλης.

5) Δημ. Κάτσας ἢ Εἰσαγγελέας.

κα') *Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.*

1) Φώτ. Βατικιώτης ἱερέυς.

2) Ι. Δέδες.

3) Ἰωάν. Λέκκας.

4) Παναγ. Τσουλάκος.

5) Βασίλ. Λάμπρος.

Εἰς τὰς δύο ἄλλας ἐνορίας τῶν χωρίων Αἰγίνης Ἀντισαίου καὶ Παχέας Ῥάχης δὲν ἐνηργήθησαν ἐκλογαί, διότι ἐκ παρδρομῆς δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς τὸ Β. Διάταγμα.

Ἐν τῷ δῆμῳ Εἰδυλλίας

κβ') *Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος ἐν Βυλλίοις*

1) Κωνστ. Τζιθάρας ἱερέυς.

2) Κλέαρχος Μαλέας ἐργοστασιάρχης.

8) Ἰωάν. Σχηλλαρίου κτηματίας.

4) Ἀναστάσιος Λοῦκος ἔμπορος.

5) Μιχ. Γκιόκας γεωργός.